

Мінімальне податкове зобов'язання: особливості визначення за 2025 рік

Лектор: **Світлана Стадник** — головна
редакторка видання «Баланс-Агро»

Роз'яснення ДПС щодо визначення мінімального податкового зобов'язання (МПЗ)

Питання – відповіді щодо особливостей визначення мінімального податкового зобов'язання

<https://tax.gov.ua/media-tsentri/novini/print-655500.html>

Питання – відповіді щодо єдиного податку четвертої групи (юридичні особи) та мінімального податкового зобов'язання

<https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/725465.html>

Поширені запитання щодо визначення мінімального податкового зобов'язання

<https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/727040.html>

Щодо визначення МПЗ за земельні ділянки ділянки, які знаходяться на території активних бойових дій або на тимчасово окупованих територіях

<https://tax.gov.ua/media-tsentri/novini/686646.html>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Головні правила визначення МПЗ за 2025 рік

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

МПЗ визначається тільки для сільгоспугідь

МПЗ – це мінімальна сума податків, яку повинні сплачувати власники та/або користувачі сільгоспугідь за 1 га сільгоспугідь. Загальне МПЗ – це сума мінімальних податкових зобов'язань, визначених щодо кожної із земельних ділянок, право користування якими належить юридичній або фізичній особі ([пп. 14.1.114² ПК](#)).

Тобто, МПЗ визначається тільки щодо земельних ділянок, віднесених до **сільськогосподарських угідь**. Нагадаємо, згідно із ч. 2 ст. 22 [Земельного кодексу](#) до сільгоспугідь належать: рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги (рілля, що тривалий час не обробляється).

Тобто якщо земля належить до земель сільгосппризначення, які не є сільгоспугіддями (наприклад, господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги, землі під господарськими будівлями та дворами, землі тимчасової консервації тощо), то МПЗ для таких земель не визначається.

Треба брати до уваги не цільове призначення, а вид угідь (додаток «Експлікація угідь» Витягу з Державного земельного кадастру).

Посилання на статті, як визначити вид угідь:

✓ [«Баланс-Агро»](#)

<https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-zemelnyje-otnoshenija-balans-agro-278-kak-opredelit-vid-ugodij-dlya-rascheta-mno>

✓ [Uteka-Agro](#)

<https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-zemlya-ta-zemelni-pravovidnosini-32-kak-opredelit-vid-ugodij-dlya-rascheta-mno>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

За які сільгоспугіддя МПЗ не визначається

Перелік таких земель встановлений у п. 38^{1.2} ПК. Так, **МПЗ не визначається:**

- для земельних ділянок, що використовуються дачними (дачно-будівельними) та садівничими (городницькими) кооперативами (товариствами), а також набуті у власність/користування членами цих кооперативів (товариств) унаслідок приватизації (купівлі-продажу, оренди) у межах земель, що належали цим кооперативам (товариствам) на праві колективної власності чи перебували в їх постійному користуванні;
- земель запасу;
- невитребуваних земельних часток (паїв), розпорядниками яких є органи місцевого самоврядування, крім таких земельних часток (паїв), переданих цими органами в оренду;
- земельних ділянок зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;
- земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь, які належать фізособам на праві власності та/або користування та станом на 1 січня звітного року розташовувалися **в межах населених пунктів**;
- земельних ділянок, земельних часток (паїв), за які не нараховувалася та не сплачувалася плата за землю або єдиний податок платниками четвертої групи, що перебувають у консервації, або які забруднені вибухонебезпечними предметами, або щодо яких прийнято рішення про надання податкових пільг зі сплати місцевих податків та/або зборів на підставі заяв платників податків про визнання земельних ділянок непридатними для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами. **Мінімальне податкове зобов'язання для земельних ділянок, земельних часток (паїв), передбачених абзацом сьомим цього пункту, не визначається за період, за який не визначається плата за землю або єдиний податок четвертої групи.**

Як подати в ОМС заяву про потенційну загрозу забруднення земельних ділянок вибухонебезпечними предметами

<https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-nalogooblozhenije-balans-agro-275-kak-podat-v-oms-zayavlenie-o-potencialnoj-ugroze-zagryazneniya-zemelnyx-uchastkov-vzryvoopasnymi-predmetami>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

За які сільгоспугіддя МПЗ не визначається

Також МПЗ не визначається за земельні ділянки, розташовані **на території активних бойових дій і тимчасово окупованих територіях.**

Відповідно до пп. 69.15 підрозд. 1 розд. XX ПК сума мінімального податкового зобов'язання за земельні ділянки (земельні частки (паї)), визначені цим підпунктом, визначається пропорційно кількості місяців, коли такі земельні ділянки (земельні частки (паї)) підлягали оподаткуванню платою за землю або єдиним податком четвертої групи.

Тобто, МПЗ не нараховуються та не сплачуються за період з **1-го числа місяця, в якому щодо відповідних територій було визначено дату початку активних бойових дій або тимчасової окупації, до останнього числа місяця, в якому було завершено активні бойові дії на відповідній території або її тимчасова окупація** (пп. 69.14 і 69.33 підрозд. 10 розд. XX ПК).

Для визначення таких територій треба користуватися Переліком, затвердженим наказом Міністерства розвитку громад та територій від 28.02.2025 № 376 (далі — Перелік № 376).

Земельні ділянки, розташовані на території, яку включено до розд. І «Території можливих бойових дій» Переліку № 376, не звільняються від нарахування та сплати МПЗ.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

МПЗ визначається тільки, якщо право користування зареєстроване в Державному реєстрі речових прав

Тобто, якщо право користування земельною ділянкою не зареєстроване в Державному реєстрі речових прав, то МПЗ за таку ділянку має сплачувати власник або попередній орендар (якщо за ним зареєстроване право користування) (п. 38-1.4 ПК).

Хто повинен визначати МПЗ у разі передання земельної ділянки в суборенду, якщо договір укладено між платниками ЄП четвертої групи?

Це повинен робити суборендар (звісно, якщо право суборенди зареєстровано належним чином). Адже саме за ним зареєстровано право користування цією ділянкою (п. 381.4 ПК).

У цій ситуації площа земельної ділянки, яка наводиться в декларації та додатку 1, не збігатиметься з площею, зазначеною в додатку 3. Адже єдинники четвертої групи в разі надання сільгоспугідь в оренду іншому платникові цього податку відображають площу орендованих земельних ділянок у своїй декларації (пп. 295.9.6 ПК).

Тобто ЄП за таку ділянку сплачує суборендодавець, а МПЗ має розраховувати суборендар.

Як визначається МПЗ у разі переходу права власності чи користування протягом року

МПЗ визначається за період володіння (користування) земельною ділянкою, який припадає на відповідний податковий (звітний) рік (пп. 38¹.1.4 ПК).

Тому в разі переходу права власності або користування земельною ділянкою протягом року МПЗ визначає:

- ✓ попередній власник (користувач) – за період із 1 січня звітного року до початку місяця, в якому припинилося таке право;
- ✓ новий власник (користувач) – за період із початку місяця, в якому набуто право власності (користування) на земельну ділянку, до кінця року.

Наприклад, підприємство уклало договір оренди 20 серпня 2025 року, право оренди зареєстроване в Реєстрі прав 10 вересня. Тоді новий орендар має визначати МПЗ за період із 1 вересня по 31 грудня 2025 року (тобто за 4 повних місяців), а попередній орендар (власник) – за період із 1 січня по 31 серпня 2025 року (тобто за 8 повних місяців).

ФОП визначає МПЗ тільки, якщо він використовує сільгоспугіддя у підприємницькій діяльності

Відповідно до абзацу четвертого пп. 170.14.3 ПК фізособи, зареєстровані підприємцями, визначають МПЗ тільки за сільгоспугіддя, які використовуються ними для провадження господарської діяльності.

А за земельні ділянки, які знаходяться у власності чи користуванні ФОП, але не використовуються в підприємницькій діяльності ФОП, МПЗ розраховуватиме таким особам податковий орган (пп. 170.14.1 ПК).

Використання сільгоспугідь у підприємницькій діяльності підтверджується ф. № 20-ОПП.

Роз'яснення ДПС в [ЗІР https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=40606](https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=40606) : «Таким чином, якщо фізичні особи – підприємці на загальній системі оподаткування, мають у власності земельні ділянки, віднесені до сільськогосподарських угідь, однак не здійснюють підприємницьку діяльність, пов'язану з виробництвом та реалізацією власної сільськогосподарської продукції та/або з власністю та/або користуванням (орендою, суборендою, емфітевзисом, постійним користуванням) такими земельними ділянками, то у них не виникає обов'язку щодо подання додатку МПЗ до податкової декларації».

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

За якими формулами визначається МПЗ

Формули для розрахунку МПЗ наведені у п. 38^{1.1} ПК. МПЗ визначається за однією із двох формул залежно від того, проведена нормативна грошова оцінка (далі – НГО) ділянки чи ні.

Якщо НГО проведена

Так, якщо НГО проведена, то МПЗ визначається за формулою (пп. 381.1.1 ПК):

$$\text{МПЗ} = \text{НГО}_\text{д} \times K \times M/12,$$

де НГО_д – НГО відповідної земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного в порядку, установленому ПК для справляння плати за землю;

K – коефіцієнт, який становить 0,057;

M – кількість календарних місяців, протягом яких земельна ділянка перебуває у власності, оренді, користуванні на інших умовах (у т. ч. на умовах емфітевзису) платника податків.

За якими формулами визначається МПЗ

Якщо НГО не проведена

$$\text{МПЗ} = \text{НГО} \times S \times K \times M/12,$$

де НГО – НГО 1 га **ріллі** по АР Крим або по області з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого ПК для справляння плати за землю;

S – площа земельної ділянки, га;

K – коефіцієнт, який становить 0,057;

M – кількість календарних місяців, протягом яких земельна ділянка перебуває у власності, оренді, користуванні на інших умовах (у т. ч. на умовах емфітевзису) платника податків.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Ставка МПЗ

За 2025 рік ставка МПЗ становить 5,7 % від НГО (коефіцієнт – 0,057)
(п. 67-1 підрозд. 10 розд. XX ПК)

Для сімейних ФГ, які зареєстровані у формі ФОП, – 50 % загальної ставки, тобто коефіцієнт 0,0285.

Але мінімальна сума МПЗ не може становити менше (п. 74 підрозд. 10 розд. XX ПК):

- ✓ **700 грн за 1 га** - для земельних ділянок, у площі яких частка ріллі становить **менше 50 %**. НГО за 1 га менше **12 280,70 грн**;
- ✓ **1 400 грн за 1 га** – для земельних ділянок, у площі яких частка ріллі становить **не менше 50 %**. НГО за 1 га менше **24 561,40 грн**.

Увага! Норма стосовно мінімального розміру МПЗ не поширюється на земельні ділянки, земельні частки (паї), які розташовані на територіях **можливих** бойових дій. Тобто МПЗ за сільгоспугіддя, розташовані на вказаних територіях, визначатиметься за ставкою 5 %, виходячи із фактичної НГО.

Мінімальна сума МПЗ

Як рахувати мінімальну суму МПЗ, якщо земельна ділянка була у користуванні менше 12 місяців?

Якщо земля була в користуванні менше 12 місяців, то відповідно пропорційно зменшується мінімальна сума МПЗ.

Наприклад, якщо земельна ділянка (рілля) була в користуванні 5 місяців у 2025 році, і річна сума МПЗ становить менше 1400 грн, то сума МПЗ за таку ділянку буде 583,33 грн (1400 грн : 12 міс x 5 міс).

Роз'яснення ДПС є у ЗІР:

- ✓ **4 група** <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43377> ;
- ✓ **ФОП 2 та 3 група** <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43207> ;
- ✓ **ЮО 3 група** <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43376> .

«Якщо за розрахунком платника сума МПЗ з 1 гектара становить менше суми, визначеної п. 74 підрозд. 10 розд. XX ПК, то у графі 11 (для земельної ділянки, НГО якої проведена) або 12 (для земельної ділянки, НГО якої не проведена) Додатка 3 зазначається МПЗ земельної ділянки (крім земельних ділянок, земельних часток (паїв), що розташовані на територіях можливих бойових дій, які включені до Переліку територій), за формулою:

- ✓ **графа 3 або графа 5 x 1400 x графа 10/12** – для земельних ділянок, у площі яких частка ріллі становить не менше 50 відс;
- ✓ **графа 3 або графа 5 x 700 x графа 10/12** – для інших земельних ділянок.

Додаток 3 до декларації платника ЄП 4 групи

Розділ І										Одиниці виміру:	гектари - з чотирма десятковими знаками; гривні - з двома десятковими знаками			
№ з/п	Кадастровий номер земельної ділянки (у разі наявності)	Площа земельної ділянки (S)				Нормативна грошова оцінка земельної ділянки ² :		Коефіцієнт ³ (K)	Кількість календарних місяців ⁴ (M)	Мінімальне податкове зобов'язання (МПЗ) не менше 700 грн з 1 га або 1400 грн з 1 га, якщо частка ріллі не менше 50 % ¹⁴ :		Загальне мінімальне податкове зобов'язання (ЗМПЗ) (ЗМПЗ = сума граф 11 та 12 рядка 2), (грн)	20 % витрат на сплату орендної плати земельних ділянок ⁵ , (грн)	
		власна		оренована		для земельної ділянки, нормативна грошова оцінка якої проведена (НГОд), (грн)	для земельної ділянки, нормативна грошова оцінка якої не проведена (НГО), (грн)			земельної ділянки, нормативна грошова оцінка якої проведена МПЗ = НГОд x K x M / 12 (графа 7 x графа 9 x графа 10 / 12), (грн) графа 3 або графа 5 x 1400 x графа 10/12	земельної ділянки, нормативна грошова оцінка якої не проведена МПЗ = НГО x S x K x M / 12 (графа 8 x графа 3 або 5 x графа 9 x графа 10 / 12), (грн)			
		га	частка ріллі, %	га	частка ріллі, %									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.1 ⁶		4	100			88 000,00		0,057	5	2333,33		x		
1.2 ⁶												x		
1.3 ⁶												x		
1.4 ⁶												x		
2	x		x		x	x	x		x			2333,33		

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Визначення мінімальної суми МПЗ для платників податку на прибуток (ділянка у користуванні менше 12 місяців)

Роз'яснення у [3IP https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43407](https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43407) «При визначенні платником податку мінімального податкового зобов'язання відповідно до підпунктів 38 прим. 1.1.1 і 38 прим. 1.1.2 п. 38 прим. 1.1 ст. 38 прим. 1 розд. I ПК застосовуються формули, наведені у підпунктах 38 прим. 1.1.1 і 38 прим. 1.1.2 п. 38 прим. 1.1 ст. 38 прим. 1 розд. I ПКУ, з урахуванням кількості календарних місяців, протягом яких земельна ділянка перебуває у власності, оренді, користуванні на інших умовах (в тому числі на умовах емфітевзису).

Відповідно до п. 74 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПК при визначенні мінімального податкового зобов'язання у період з 01 січня 2024 року по 31 грудня року, у якому буде припинено або скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, сума мінімального податкового зобов'язання, визначена відповідно до підпунктів 38 прим. 1.1.1 і 38 прим. 1.1.2 п. 38 прим. 1.1 ст. 38 прим. 1 розд. I ПКУ, не може становити менше 700 грн. з 1 гектара, а для земельних ділянок, у площі яких частка ріллі становить не менше 50 відс., – 1400 грн. з 1 гектара.

При цьому, п. 74 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПК не передбачає застосування кількості місяців перебування у власності, оренді, користуванні на інших умовах відповідних земельних ділянок.

У графах 16 та 17 відображається сума мінімального податкового зобов'язання по кожній земельній ділянці, розрахована відповідно до п. 74 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» ПКУ, яка не може становити менше 700 грн. з 1 гектара, а для земельних ділянок, у площі яких частка ріллі становить не менше 50 відс., – 1400 грн. з 1 гектара, та без урахуванням кількості місяців перебування у власності, оренді, користуванні на інших умовах відповідних земельних ділянок.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Яку НГО брати для розрахунку МПЗ за 2025 рік

Слід брати НГО, яка діє у 2025 році.

Тобто, коефіцієнт 2025 року, який буде оприлюднений у січні 2026 року, не враховуємо.

Якщо в 2025 році був отриманий витяг про НГО, для розрахунку МПЗ за 2025 рік необхідно брати НГО з такого витягу. Тобто додатково індексувати НГО не потрібно, адже НГО з такого витягу вже містила коефіцієнт за 2024 рік 1,12.

Платники єдиного податку четвертої групи за цією НГО визначали суму ЄП на 2025 рік. Тож вони можуть взяти дані про НГО зі своєї декларації за минулий рік.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та сумою сплачених податків

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Треба брати фактично сплачені у 2025 році податки, нарахування яких також припадає на 2025 рік.

Податок вважається нарахуваним на дату, на яку припадає граничний термін його сплати, визначений ПК.

Наприклад, єдиний податок за IV квартал 2025 року підлягає сплаті до 30 січня 2026 року. Отже, якщо ЄП за IV квартал 2025 року сплачено у 2026 році, то він має зменшувати МПЗ за 2026 рік. Адже і нарахування, і сплата податку відбулися у 2026 році.

Дату нарахування податку зручно контролювати в електронному кабінеті, адже в ньому відображаються як дата нарахування, так і дата сплати податку.

При визначенні МПЗ за 2025 рік до суми сплачених податків включаються:

- ✓ податки за останній звітний період 2024 року (адже строк сплати цих податків припадає на 2025 рік). Причому як сплачені у 2024 році (наперед), так і у 2025 році;
- ✓ податки, сплачені у 2025 році за перші 3 квартали 2025 року (при звітному періоді квартал) або за січень – листопад 2025 року (при звітному періоді місяць).

Податки за останній звітний період 2025 року (4 квартал або грудень) будуть включатися при визначенні МПЗ за 2026 рік. Причому як сплачені у 2025 році (наперед), так і у 2026 році.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків платниками ЄП 4 групи

Які податки беруть участь в обчисленні різниці між МПЗ та сумою сплачених податків?

Щоб визначити позитивну різницю між сумою розрахованого МПЗ і загальною сумою сплачених податків, беруть (п. 297^{1.5} ПК):

- єдиний податок;
- податок на прибуток (у разі переходу на загальну систему із спрощеної);
- ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, які перебувають з єдинником у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізосіб);
- ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь, за податковий (звітний) рік;
- рентну плату за спецводокористування (платників ЄП четвертої групи звільнено від цього податку);
- 20 % витрат на сплату орендної плати за віднесені до сільгоспугідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юрособи та/або які перебувають у державній чи комунальній власності.

Порядок врахування податків платниками податку на прибуток

Сума сплачених податків, яка враховується під час розрахунку позитивної різниці, визначається залежно від того, яку частку в загальній сумі доходу займає дохід від реалізації сільгосппродукції власного виробництва та продуктів її перероблення за звітний рік.

Так, **якщо частка сільгосптоваровиробництва:**

- ✓ **дорівнює або перевищує 75 %** – то до розрахунку включають усю суму сплачених податків;
- ✓ **менше 75 %** – тоді для деяких податків беруть суму в розмірі, пропорційному до такої частки.

Як визначити частку сільгосптоваровиробництва?

Відповідно до пп. 14.1.262 ПК частка сільгосптоваровиробництва – це питома вага доходу сільськогосподарського товаровиробника, отриманого від реалізації сільгосппродукції власного виробництва та продуктів її перероблення, у загальній сумі його доходу.

Для розрахунку беруть дані **бухобліку** про отримані доходи.

Показник обчислюється за такою формулою:

$$\begin{aligned} \text{Частка сільгосптоваровиробництва} &= \frac{\text{Дохід від реалізації сільгосппродукції} \\ &\quad \text{власного виробництва та продуктів її перероблення за звітний рік}}{\text{Загальна сума доходу за звітний рік}} \times 100. \end{aligned}$$

Цю частку треба розраховувати за формою, яку щороку заповнюють сільгосптоваровиробники для визначення права бути платником ЄП четвертої групи (форма затверджена наказом Мінагрополітики від 26.12.2011 № 772 у редакції наказу Мінагрополітики від 29.11.2022 № 955). Електронний ідентифікатор форми **J0303309**.

Порядок врахування податків платниками податку на прибуток

Які податки беруть участь в обчисленні різниці між МПЗ та сумою сплачених податків, якщо частка сільгосптоваровиробництва дорівнює або перевищує 75 %?

Перелік таких податків наведено в пп. 141.9.2 ПК, це:

- ✓ податок на прибуток підприємств;
- ✓ ПДФО та військовий збір із доходів фізосіб, які перебувають із платником податку в трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізосіб);
- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь;
- ✓ єдиний податок (у разі переходу протягом звітного року зі спрощеної системи оподаткування на загальну);
- ✓ земельний податок за земельні ділянки, віднесені до сільгоспугідь;
- ✓ рентна плата за спецводокористування;
- ✓ 20 % витрат на сплату орендної плати за віднесені до сільгоспугідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юрособи та/або які перебувають у державній чи комунальній власності.

Порядок врахування податків платниками податку на прибуток

Які податки беруть участь в обчисленні різниці між МПЗ та сумою сплачених податків, якщо частка сільгосптоваровиробництва менше 75 %?

Платники податку на прибуток, у яких частка сільгосптоваровиробництва **менше 75 %**, включають до розрахунку позитивної різниці такі податки:

1) пропорційно до частки сільгосптоваровиробництва:

- ✓ податок на прибуток;
- ✓ ЄП платника третьої групи (якщо платник перейшов у звітному році із спрощеної системи оподаткування на загальну);
- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, які перебувають із платником у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізосіб);
- ✓ рентну плату за спецводокористування;

2) у повному розмірі:

- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь;
- ✓ земельний податок за земельні ділянки, віднесені до сільгоспугідь;
- ✓ ЄП платника четвертої групи (у разі переходу в податковому (звітному) році зі спрощеної системи оподаткування на загальну);
- ✓ 20 % витрат на сплату орендної плати за віднесені до сільгоспугідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юрособи та/або які перебувають у державній чи комунальній власності.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків платниками ЄП 3 групи

Для єдинника третьої групи сума сплачених податків, яка бере участь у розрахунку позитивної різниці, визначається залежно від того, яку частку в загальній сумі доходу займає дохід від реалізації сільгосппродукції власного виробництва та продуктів її перероблення за звітний рік.

Які податки треба брати для розрахунку позитивної різниці, якщо частка сільгосптоваровиробництва рік становить більше за 75 %?

Перелік таких податків наведено в п. 297^{1.3} ПК. До нього входять:

ЄП;

- ✓ податок на прибуток (якщо у звітному році платник перейшов із загальної системи оподаткування на спрощену);
- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, які перебувають з єдинником у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізосіб);
- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, отриманих за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок, віднесених до сільськогосподарських угідь, за податковий (звітний) рік;
- ✓ земельний податок за земельні ділянки, віднесені до сільгоспугідь, які використовуються такими платниками для провадження підприємницької діяльності (у разі переходу в податковому (звітному) році із загальної системи на спрощену);
- ✓ рентна плата за спеціальне використання води (у разі сплати);
- ✓ 20 % витрат на сплату орендної плати за віднесені до сільгоспугідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юрособи та/або які перебувають у державній чи комунальній власності.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків платниками ЄП 3 групи

Які податки треба брати для розрахунку позитивної різниці, якщо частка сільгосптоваровиробництва становить менше 75 %?

Єдинники, у яких частка сільгосптоваровиробництва **менша за 75 %**, ураховують такі податки:

1) пропорційно до частки:

- ✓ ЄП;
- ✓ податок на прибуток (якщо платник перейшов у звітному році із загальної системи оподаткування до спецгрупи);
- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, які перебувають із платником у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізосіб);
- ✓ рентну плату за спецводокористування;

2) у повному розмірі:

- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь;
- ✓ земельний податок за земельні ділянки, віднесені до сільгоспугідь, які використовуються такими платниками в підприємницькій діяльності (у разі переходу в податковому (звітному) році із загальної системи на спрощену);
- ✓ 20 % витрат на сплату орендної плати за віднесені до сільгоспугідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юрособи та/або які перебувають у державній чи комунальній власності.

Порядок врахування податків платниками ЄП 2 групи

Які податки включає єдинник другої групи до розрахунку позитивної різниці?

До загальної суми сплачених податків включаються:

- ✓ ЄП;
- ✓ ПДФО та ВЗ із чистого оподаткованого доходу від реалізації власної сільгосппродукції (якщо у звітному році платник перейшов із загальної системи на спрощену);
- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, які перебувають з платником ЄП другої групи у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізосіб);
- ✓ ПДФО та ВЗ із доходів фізосіб, отриманих за договорами оренди, суборенди, емфітевзису земельних ділянок, віднесених до сільгоспугідь, за податковий (звітний) рік;
- ✓ земельний податок за земельні ділянки, віднесені до сільгоспугідь, які використовуються такими платниками для провадження підприємницької діяльності (у разі переходу в податковому (звітному) році із загальної системи на спрощену);
- ✓ рентна плата за спецводокористування (у разі сплати);
- ✓ 20 % витрат на сплату орендної плати за віднесені до сільгоспугідь земельні ділянки, орендодавцями яких є юрособи та/або які перебувають у державній чи комунальній власності.

Платники ЄП включають військовий збір у суму сплачених податків

Пп. 1.14 п. 16-1 підрозд. 10 розд. XX ПК: установити, що з 1 січня 2025 року по 31 грудня року, у якому буде припинено або скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженням Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, при обчисленні різниці між сумою загального мінімального податкового зобов'язання та загальною сумою сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок **платниками єдиного податку другої, третьої групи та фізичними особами - підприємцями - платниками єдиного податку четвертої групи** до загальної суми сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок, визначених п. 297-1.2-297-1.5 ст. 297-1 цього Кодексу, включаються суми військового збору, сплаченого відповідно до положень цього пункту.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Чи можна включити до сплачених податків суми ПДФО та ВЗ, утримані з дивідендів?

Це залежить від того, існують трудові відносини із засновником (учасниками) чи ні. Так, якщо:

- ✓ засновник (учасники), якому виплачено дивіденди, перебуває у трудових відносинах із платником (з ним укладено трудовий договір або, якщо йдеться про члена фермерського господарства, наявність трудових відносин зафіксовано в статуті), то суми ПДФО та ВЗ, сплачені з дивідендів, зменшують МПЗ;
- ✓ із засновником (учасниками) немає трудових відносин (він тільки інвестор і не бере участі у трудовій діяльності підприємства), тоді суми ПДФО та ВЗ, сплачені з дивідендів, не зменшують МПЗ.

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Чи зменшують МПЗ суми ПДФО та ВЗ, сплачені з доходів у вигляді лікарняних?

Так, зменшують.

МПЗ зменшують суми ПДФО та ВЗ, сплачені з усіх доходів (не тільки із зарплатних) осіб, з якими наявні трудові та цивільно-правові відносини.

Зокрема, це суми ПДФО та ВЗ, утримані з матеріальної, благодійної допомоги тощо.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Порядок врахування податків при визначенні різниці між МПЗ та загальної суми сплачених податків

Орендну плату за 2025 рік нараховано в грудні 2025 року, але не виплачено. ПДФО і ВЗ із таких сум сплачено до 30.01.2026. За який рік суми ПДФО та ВЗ зменшують МПЗ – за 2025-й чи 2026-й?

Оскільки строк сплати ПДФО та ВЗ припадає на 2026 рік (протягом 30 днів з дати нарахування орендної плати) і їх було сплачено в 2026 році, суб'єкт господарювання має право включити суму ПДФО та ВЗ до розрахунку МПЗ за 2026 рік.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Строки подання звітності та сплати МПЗ за 2025 рік

Система оподаткування	Форма звітності	Додаток до декларації, в якому розраховується МПЗ	Останній день подання декларації	Останній день сплати
Юрособа на загальній системі	Декларація з податку на прибуток за 2025рік (J0100128)	1. Д одаток МПЗ , де наводяться суми податків, сплачених у звітному році, та різниця між загальним МПЗ і сумою сплаче - них податків 2. Додаток МПЗ-3 , де розраховується сума МПЗ	2 березня 2026 року (1 березня – вихідний)	10 березня 2026 року
Юрособа – платник ЄП четвертої групи	Податкова декларація платника єдиного податку четвертої групи на 2026 рік (J0103806)	Додаток 3 (J0138306)	20 лютого 2026 року	30 квітня 2026 року
Юрособа – платник ЄП третьої групи	Податкова декларація платника єдиного податку третьої групи (юридичні особи) за 2025 рік (J0103509)	Додаток до декларації (J0135709)	9 лютого 2026 року	19 лютого 2026 року
Фізособа-підприємець на загальній системі	Податкова декларація про майновий стан і доходи за 2025 рік (F0100214)	Додаток МПЗ (F0122314)	30 квітня 2026 року	9 травня 2026 року
Фізособа-підприємець – платник ЄП другої групи	Податкова декларація платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця за 2025 рік (F0103407)	Додаток 2 (F0134207)	2 березня 2026 року	10 березня 2026 року
Фізособа – підприємець – платник ЄП третьої групи	Податкова декларація платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця за 2025 рік (F0103309)	Додаток 2 (F0133209)	9 лютого 2026 року	19 лютого 2026 року

Визначення МПЗ фермерськими господарствами

Хто має сплачувати МПЗ за земельні ділянки, що належать членам ФГ

На нашу думку МПЗ має сплачувати ФГ як юридична особа.

Адже згідно зі ст. 12 Закону від 19.06.2003 № 973-IV «Про фермерське господарство» (далі — Закон № 973) право володіння та користування земельними ділянками, що належать на праві власності чи користування членам ФГ, здійснює ФГ.

Законодавство не вимагає укладання договорів оренди таких ділянок, достатньо прописати в статуті ФГ, що ці ділянки використовуються в його господарській діяльності. Такий висновок підтверджує Велика Палата Верховного Суду в постанові від 30.06.2020 у справі № 927/79/19 (ЄДРСР, реєстр. № 90458899): перехід прав та обов'язків орендаря земельної ділянки від громадянина до створеного ним ФГ відбувається за нормами Закону № 973 та не потребує вчинення сторонами орендних правовідносин будь-яких додаткових дій, у тому числі укладення додаткових угод.

На думку ДПС, МПЗ має сплачувати фізична особа – член ФГ, за якою зареєстроване право власності чи право користування земельною ділянкою.

Роз'яснення в [3IP https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41050](https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=41050) : «Якщо фермерське господарство користується земельними ділянками сільськогосподарського призначення, які перебувають у власності членів фермерського господарства, без укладання договору оренди та державної реєстрації переходу такого права користування, то обов'язок з визначення загального МПЗ виникає у власників земельних ділянок сільськогосподарського призначення.»

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Визначення МПЗ фермерськими господарствами

Чи зменшують МПЗ суми ПДФО та ВЗ, утримані з доходів членів ФГ (дивіденди, трудова участь)?

На нашу думку, зменшують, якщо з членом ФГ наявні трудові відносини.

З метою визначення МПЗ до сплати сума МПЗ зменшується, зокрема, на суми ПДФО та ВЗ, сплачені з доходів осіб, які перебувають із платником податку в трудових або цивільно-правових відносинах.

Відповідно до ст. 27 Закону № 973 трудові відносини у ФГ базуються на основі праці його членів та **регулюються статутом**. Аналогічну норму містить і ст. 3 КЗпП: особливості праці членів ФГ визначаються законодавством і статутами ФГ.

Якщо член ФГ не бере трудової участі в його діяльності, але йому виплачуються дивіденди відповідно до його внеску до складеного капіталу, тоді ПДФО та ВЗ, утримані з дивідендів, не можна включити в зменшення МПЗ. Адже не виконується умова про наявність трудових відносин.

Як підтвердити трудові відносини членів фермерського господарства читайте [у статті в «Баланс-Агро»](https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-rabotodatelam-balans-agro-280-kak-podtverdit-trudovye-otnosheniya-chlenov-fermerskogo-xozyajstva)
<https://uteka.ua/ua/publication/vydanna-balance-agro-31-rabotodatelam-balans-agro-280-kak-podtverdit-trudovye-otnosheniya-chlenov-fermerskogo-xozyajstva> .

Визначення МПЗ фермерськими господарствами

Чи зменшують МПЗ суми ПДФО та ВЗ, утримані з доходів членів ФГ (дивіденди, трудова участь)?

Думка ДПС <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/655500.html>

23. Чи враховуються при розрахунку МПЗ сплачені податок на доходи фізичних осіб та військовий збір з доходів та дивідендів членів фермерського господарства - платника єдиного податку четвертої групи? При цьому фермерське господарство не нараховує дохід у вигляді заробітної плати, а розподіляє дивіденди відповідно до законодавства України.

Ні, не враховуються.

До суми сплачених податків, зборів, платежів та витрат на оренду земельних ділянок відноситься, зокрема податок на доходи фізичних осіб та військовий збір з доходів фізичних осіб, які перебувають з платником єдиного податку четвертої групи у трудових або цивільно-правових відносинах (крім доходів, сплачених за придбання товарів у фізичних осіб).

Враховуючи те, що члени фермерського господарства не перебувають у трудових або цивільно-правових відносинах з таким господарством, хоча і виконують трудову функцію, суми податку на доходу фізичних осіб та військового збору, сплачені з доходів, які виплачені таким фізичним особам, не враховуються при визначені МПЗ

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Дякуємо за увагу!

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Далі — БЛОК 2.

Заповнення додатку МПЗ в регламентованих звітах BAS АГРО. Бухгалтерія

Лекторка — Ходаковська Олена Петрівна, керівник відділу розробки та супроводу компанії RASK.

RASK

ГРУПА КОМПАНІЙ

22 роки досвіду
автоматизації обліку в агробізнесі

Звертайтеся, якщо потрібна допомога

0 800 319 070

- ✓ Впровадження програм BAS
- ✓ Доопрацювання BAS під ваші потреби
- ✓ Консультації та супровід вашої облікової системи
- ✓ Навчання по програмам від сертифікованих викладачів